

ORIGINÁL



4 T 194/97 -469

rozhodnutí nabylo právní moci
dne 28.6.2004

U s n e s e n í

OKRESNÍ SOUD V NOVÉM JIČÍNĚ
dne 1.9.2004

Okresní soud v Novém Jičíně rozhodl v senátě v hlavním líčení dne 10.12.2003 ve věci obžalovaného _____, nar. _____ v _____ soukromého podnikatele, bytem _____, okres _____ a _____ nar. _____ v _____ policejního inspektora PČR, bytem _____ stíhaných pro tr. čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 a), 2 c) tr. zákona, t a k t o :

Podle § 223 odst. 1 tr. řádu, z důvodů uvedených v ust. §11 odst. 1 písm. b) tr. řádu,

s e z a s t a v u j e trestní stíhání

obžalovaného _____ a _____

pro skutek spočívající v tom, že

dne 14.4.1984 v době od 11.00 hodin do 18.00 hodin v Kopřivnici, okres Nový Jičín, v kanceláři hotelu Stadion, _____ jako zástupce náčelníka Okresní správy Sboru národní bezpečnosti, oddělení Státní bezpečnosti v Novém Jičíně a _____, jako operativní pracovník Okresní správy Sboru národní bezpečnosti, oddělení StB Nový Jičín, násilím a pohrůzkami násilím, přinutili římskokatolického kněze _____ k podepsání spolupráce s StB tím způsobem, že mu vyhrožovali fyzickou likvidací, zbavením možnosti vykonávat kněžský úřad, persekucí jeho rodinného příslušníka, přitom jmenovaného ohrožovali sekáčkem na maso a nožem, vyhrožovali mu obviněním ze znásilnění a tím, že do něho nalijí alkohol a odvezou na záchytnou stanici, přičemž v důsledku tohoto jednání se u poškozeného vyvinula chronická úzkostná neuroza jako duševní choroba s trvalými následky,

t e d y

jako veřejní činitelé v úmyslu způsobit jinému škodu, vykonávali svou pravomoc způsobem odporujícím zákonu a takovým činem způsobili jiný zvlášť závažný následek,

čímž měli spáchat

trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a/ odst. 2 písm. c/ tr.zákona,

n e b o ť

trestní stíhání je promlčeno.

O d ů v o d n ě n í

Na a byla dne 9.9.1997 podána obžaloba pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158/1a,2c tr.zákona, kterého se měli dopustit formou spolupachatelství dle § 9/2 tr.zákona jednáním blíže popsáním ve výrokové části tohoto usnesení, přičemž dle obžaloby v důsledku tohoto jednání se u poškozeného vyvinula chronická úzkostná neuroza, jako duševní choroba s trvalými následky.

Po podání obžaloby musí soud mimo jiné přezkoumat, zda nejsou dány podmínky pro zastavení trestního stíhání. Jednou z možných překážek trestního stíhání byla možnost promlčení. Aby se soud mohl vypořádat s touto překážkou, musel posoudit, pod které ustanovení trestního zákona je možno skutek, pro který jsou obžalovaní stíháni, podřadit. Jelikož právním posouzením skutku v obžalobě není soud vázán, bylo nutné ve věci nařídit hlavní líčení a důkazy, shromážděné v přípravném řízení Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, podstatným způsobem doplnit, aby bylo možno učinit jednoznačný závěr o tom, zda jednání obou obžalovaných skutečně naplňuje skutkovou podstatu trestného činu dle § 158/1a,2c tr.zákona a zejména, zda v důsledku jejich jednání se u poškozeného vyvinula chronická úzkostná neuroza jako duševní choroba s trvalými následky a zda tedy svým jednáním způsobili „jiný zvlášť závažný následek“, jak obžaloba předpokládá. Pouze při této právní kvalifikaci, u níž zákon stanoví trest odnětí svobody v sazbě 3 -10 let, nedošlo totiž k promlčení trestního stíhání.

Obžalovaný v přípravném řízení ani u hlavního líčení k vytýkané trestné činnosti nevypovídal, pouze namítl, že pro stejný skutek byl již postižen a je tak dána překážka věci rozsouzené. V předmětný den poškozený odjížděl s nimi zcela dobrovolně, nebyl odvezen, jak se dočetl ve sdělovacích prostředcích. Před verbovkou bylo s uskutečněno několik kontaktů, které proběhly v klidné atmosféře. Pokud si vzpomíná, schůzky s knězem byly i po této verbovce.

Obžalovaný v přípravném řízení ani u hlavního líčení k vytýkané trestné činnosti nevypovídal, pouze opakovaně namítl, že trestní stíhání je nezákonné, neboť pro předmětný skutek již byl v souladu s platným právním řádem potrestán. K trestné činnosti, kladené mu za vinu obžalobou, se ani vyjádřit nemůže, neboť nebyl ve věci zproštěn mlčenlivosti.

Z výpovědi poškozeného jako svědka bylo zjištěno, že někdy v dubnu před Květnou nedělí, byl navštíven na faře pracovníky StB, kteří přijeli autem a chtěli s ním něco projednat. Protože to na faře nebylo možné, řekli, že se to projedná jinde. Nasedl k nim do auta a šel do Kopřivnice. Mohlo být kolem 10.00 hodin dopoledne a bylo mu řečeno, že do oběda bude loma. Do budovy v Kopřivnici šli přes dvůr zadním vchodem a přišli do místnosti, která vypadala jako kancelář. Nejdříve se začli všeobecně bavit. Pak obžalovaný vytáhl nějaký papír a chtěl, aby podepsal spolupráci s StB. Toto odmítl a tak na něj ti dva příslušníci začali vyvíjet tlak, kterým jej chtěli přinutit, aby podepsal spolupráci. Nejdříve mu bylo vyhrožováno slovně. Z těch dvou příslušníků se k němu choval tvrději ten měl i hlavní slovo. se k němu choval mírněji. Nátlak pokračoval. Obžalovaným mu bylo vyhrožováno, že do něj nalije alkohol a bude odvezen na záchytku. pak vzal nůž, sedl si před něj a říkal, že bude házet nožem směrem, kde seděl. Projížděl mu nožem po krku a vyhrožoval,

že jej svlékne a bude řezat po genitáliích. Obžalovaný mu řekl, aby to podepsal, že jej ani Bůh nespasí. V této chvíli na něj přišla slabost a upadl na zem. Ví, že pak znovu seděl u stolku a opíral si hlavu, a na něj chrstl vodu a vyhrožoval, že bude přivázán na postel a bude v této místnosti třeba přes noc, pokud spolupráci nepodepíše, neodejde živý. Do místnosti přivedli dívku a řekli, že bude označen za pachatele znásilnění. řekl, že dívka je na krku kousnutá a to bude označeno jako od něj. Dívka se začala svlékat, sundala si svetr a potom si již přesně nepamatuje, co bylo dále. Ví jen, že dívka odešla. Pak se zde objevil muž v bílém plášti.

říkal, že je to lékař. Myslí si, že to byl ale vedoucí podniku, protože mu potom donesl k jídlu salám. V průběhu jednání mu bylo umožněno telefonovat domů mamince. Trvalo to vše dlouho a bylo již k večeru, když nakonec vlastní rukou napsal nějaký papír. Vzpomíná si, že odmítl napsat formulaci o donášení a napsal to jinými slovy. Pak jej odvezl autem do Štramberka. Šel do kostela, zrovna končila mše. S tím, co se mu stalo se svěřil matce a spolubratru. Po

nějaké době mluvil o tom co se stalo s krajským církevním tajemníkem, který mu řekl, že ti dva byli potrestáni. Osobní přímý kontakt s obžalovanými již neměl. Od celé záležitosti má zdravotní potíže, trpí nespavostí a přecitlivělostí. Bezprostředně po této události vyhledal péči psychiatra

Po dobu jeho života za ním docházel, pokud to bylo nutné. Zemřel asi v roce 1987. Nyní nikam pravidelně nedochází, pokud je to nutné, léky si koupí. Pro léky za

byl asi 10 x. Předepisoval mu léky na spaní. Práce neschopen nebyl. K překonání potíží mu pomohla „vyšší moc“. Navíc byl Svatý týden, tedy větší počet náboženských obřadů, které prováděl jak to šlo, s vypětím všech sil. Při jednání obžalovaných nedošlo k fyzickému zranění.

Ze svědecké výpovědi bylo zjištěno, že ve věci byla vyslechnuta pracovníky Inspekce MV, kteří celou věc šetřili. Tenkrát vypovídala po pravdě a nic bližšího dnes již neví. Matně si vzpomíná, že do kanceláře vedoucího nesla nějaké občerstvení. V té době muž co přišel s a jeho kolegou seděl na sedačce, měl sklopenou hlavu a na konferenčním stolku před sebou měl nějaký papír a u něj položenou tužku. Neříkal nic, pouze seděl. Z místnosti po chvíli odešla. Ve své vedlejší kanceláři nic z oné místnosti neslyšela.

Z výpovědi bylo zjištěno, že o události z roku 1984 jej informoval sám. Řekl mu, že byl zavezen do nějakého hotelu v Kopřivnici, kde jej nejdříve po dobrém a potom po zlém nutili k tomu, aby podepsal spolupráci s StB. Měli mu vyhrožovat sekáčkem a noži, obviněním ze znásilnění ženy. Poškozený se mu svěřil, že měl během doby, co byl v hotelu, hrozný strach a trvalo to dlouho. Nakonec nátlaku podlehl a s výhradou nějaký papír podepsal. Asi po týdnu po této události jej navštívil. Bylo na něm vidět, že má strach a je vyděšený. Poškozený jej vyzýval, aby odešel a již se s ním nestýkal. Myslel si, že je v šoku, a proto neodešel a vyzval jej, aby se mu svěřil. Svěřil se mu až později. Ta událost úplně změnila, byl to zcela jiný člověk. Neví o tom, že by poškozený užíval léky, ale svěřil se mu, že se léčí někde na psychiatrii. Do té doby byl veselý normální člověk, potom to byl zcela někdo jiný. V současné době je již normální, ale jiný než před událostí.

Ze svědecké výpovědi bylo zjištěno, že od roku 1973 pracoval jako okresní církevní tajemník. S knězem se znal a jejich vztahy byly velmi korektní a přátelské. Kněz byl plaché povahy a vyžadoval vstřícné chování. O události, která je předmětem tohoto restního řízení, se dozvěděl se zpožděním od děkana a krajského církevního tajemníka. Věc se měla projednat na štramberské faře, kam byl přizván. Na této schůzce si poškozený stěžoval na jednání dvou pracovníků policie, konkrétně mluvil o vyhrožování nožem a sekerou.

Říkal, že je s nervy mimo. Poškozený byl takové povahy, že se dal zastrašit, šlo o osobu psychicky labilní. Nevzpomene si, zda poškozený žádal o povolení zástupu pro výkon církevních obřadů v souvislosti s projednávanou událostí. Nějaké stížnosti na jeho práci byly, ale v tom smyslu, že [redacted] byl pomalý a nestíhal. Byl to trvalý rys, se kterým se u něj setkal před i po projednávané události. Poškozený hrával na varhany, aranžoval hudební skladby a při této činnosti byl hodně roztěkaný, nesoustředěný a nervozní.

Z výpovědi [redacted] jako svědka bylo zjištěno, že v letech 1982- 1988 působil jako kněz v Kopřivnici. Z této doby znal i kněze [redacted], jež působil v sousedním Štamberku. Snad ve dvou, třech případech jej zastoupil při pohřbu či bohoslužbě, ale na důvod či přesnou dobu zástupu si nevzpomene. O projednávané události nebyl poškozeným informován. O tom, co se mu mělo přihodit, ví až z pozdější doby z médií.

Z výpovědi svědka [redacted] bylo zjištěno, že působil ve funkci kněze v Příboře od roku 1978. [redacted] zná spíše z úředního jednání, ze seminářů a z vizitace, na kterou jednou ročně do Štamberku jezdil. Poškozeného hodnotil jako tichého, uzavřeného, skromného člověka, puntičkáře. O jeho dřívějším či současném zdravotním stavu není informován. O projednávané události se dozvěděl od poškozeného. Bylo to nějak počátkem května 1984, když byl právě na uvedené vizitaci a zde mu [redacted] vyprávěl, že byl nucel podepsat spolupráci s StB. Požádal jej, aby o tom informoval nadřízeného děkana. Byl přitom dosti rozrušen. Na details si dnes již nevzpomene. Ví jen, že to mělo být někde v hotelu, že tam snad byla i žena, kterou měl znásilnit nebo něco v tom smyslu. [redacted] nikdy při bohoslužbách nezastupoval. Není si vědom, že by si všiml nějaké podstatné změny v chování [redacted] před a po této události. Setkávali se jednou měsíčně na kněžském semináři, ale blíže zde spolu nehovořili.

Z výpovědi [redacted] jako svědka bylo zjištěno, že dne 15.4.1984 zemřela matka jeho manželky. V ranních hodinách byl v lese a když se vrátil domů, byli zde již příbuzní a lékař, jeho tchyně byla mrtvá. Vyčkali skončení mše ve Štamberku a chtěli matce zajistit církevní obřad při pohřbu. S manželkou šli na faru a otevřela jim matka pana faráře. Vysvětlili jí důvod návštěvy a ona jim sdělila, že z toho dnes nic nebude, neboť její syn se nervově zhroutil. Odkázala je na kopřivnického faráře. Ještě téhož dne o bohoslužbu pro zemřelou požádali faráře z Kopřivnice. Pohřeb bylo nutno konat v Kopřivnici, jinak by byl nutný státní souhlas. Pohřeb se konal ve čtvrtek 19.4.1984. Informaci o nervovém zhroucení mu tak podala matka kněze. Toho v ten den neviděl.

Vyšetřovatel ÚDV Brno [redacted] jako svědek u soudu uvedl, že ve funkci vyšetřovatele působí od 1.4.1996. Byl pověřen případem dnes u soudu projednávaným. Z dosud shromážděného spisového materiálu dospěl k názoru, že je možno dovodit trestní odpovědnost obžalovaných [redacted] a [redacted]. Tento případ byl vyčleněn ze svazku spisu bývalých příslušníků StB [redacted], [redacted] a spol., kteří měli také co dočinění s tímto případem. Ve spisovém materiálu, který převzal [redacted], bylo již obsaženo zproštění mlčenlivosti obou dnes obžalovaných. Bez zproštění mlčenlivosti by nemohl provádět jejich výslech. K tomu, kdo konkrétně a pro jaké účely vyžádal zproštění mlčenlivosti u ministra vnitra, se vyjádřit nemůže.

Ze svědecké výpovědi [redacted], bratra poškozeného, bylo zjištěno, že si na den 4.4.1984 vzpomíná. Byla sobota a matka mu telefonovala, že na faru přišli dva pánové, s kterými poškozený odjel do hotelu v Kopřivnici. Matka mu neřekla důvod, pro který bratr odjel z domu. Jenkrát této informaci ještě nepřisuzoval větší vážnosti. Bratr v té době měl více kontaktů, ať již

z okruhu církevních či státních. Na požádání matky se jel do Interhotelu podívat, ale zde o bratrovi nikdo nevěděl. Takto i informoval matku, která měla starost, neboť bratr měl určité služební povinnosti. Až dodatečně zjistil, že bratr byl v druhém z kopřivnických hotelů. Později znovu volal matce a ta mu řekla, že bratr se již vrátil a funguje dál. Bratr jej nikdy podrobně neinformoval, co se mu vlastně stalo. Až počátkem 90. let mu řekl, že byl zavřený v nějaké místnosti s obnaženou ženou a byly na něj činěny psychické i fyzické nátlaky, aby podepsal spolupráci s StB. Podrobnosti však uvádět nechtěl a když popisoval tyto události, byl zcela traumatizován. O dalších okolnostech případu byl informován matkou. Ta mu řekla, že nešlo o přátelskou návštěvu. Sdělila mu, že události předcházelo vniknutí na faru a ona s poškozeným měli obavu, že na faře byl namontován odposlech. Od matky ví, že bratr měl strach, že je sledován ještě před touto událostí. On sám se s bratrem stýkal asi 5 krát do roka, před i po roce 1984. Projednávaná událost byla pro poškozeného silně traumatizujícím podnětem, což bylo patrné i na jeho chování. Uhýbá pohledem a nechce se bavit o tématech, které by jen okrajově zabíhaly do pro něj méně příjemných oblastí. Jsou však i oblasti, ve kterých se jeho chování nijak nezměnilo a tato událost jej nepoznamenala. Je to při výkonu jeho kněžského povolání a zejména při práci s dětmi je úplně jiný člověk. Není informován zda a jakým způsobem byl pro narušenou psychiku léčen ani o tom, že by musel žádat o zástup při pastoračních povinnostech či výkonu kněžského povolání vůbec. Není také informován, že by bratr navštěvoval jejich bratrance. On sám se s bratrancem setkával asi dvakrát do roka, ale o události z dubna 1984 se s ním nikdy nebavil. O bratrovi ví, že si občas prášek na uklidnění nebo na spaní vzal, ale o pravidelném užívání léků není možno hovořit.

Z výpovědi [] jako svědka bylo zjištěno, že s poškozeným přicházel do kontaktu v době od roku 1984 do počátku 90. let jako řadový farník. Bližší kontakt s ním navázal počátkem 90. let, jako spoluzakladatel OF, kdy se snažil s kolegy dopátrat se některých nepravostí bývalého režimu. Poškozený při svém kázání po roce 1989 naznačil něco u události z dubna 1984. Byl o tom informován a vypravil se za ním na faru do Rybího. Zcela neformálně s ním navázali rozhovor a on byl ochoten o této věci mluvit. Vyprávěl o tom, že byl v 80. letech vystaven četným tlakům SNB. Hovořil zejména o dvou členech tohoto sboru, kdy jeden z nich měl mohutného kníra. Tito muži mu měli strpčovat život a byli několikrát nezvanými hosty na jeho faře. Často jej provázeli na cestě ze Štramberka do Rybího, cestou jej předjížděli, zastrašovali. Také se měli dostat k němu na faru. Při jeho vyprávění museli několikrát hovor odvést na jiné téma. Řekl jim, že místo toho, aby sloužil večerní mši, jej dva příslušníci policie odvedli z fary, zavázali mu oči, takže nevěděl kam ho vezou. Oči mu rozvázali v nějaké zatuchlé sklepní místnosti. Chtěli, aby něco podepsal. Vyhrožovali mu a chtěli do něj nalít alkohol. Měla být přítomná i nějaká žena, která se měla před ním vysvléci. Byl zde snad připraven i fotograf, který jej pak měl kompromitovat. Kněz vyprávěl také o tom, že v nočních hodinách se tito muži dostali na faru po rozbití okna. Prostě svým jednáním na něj psychicky působili zřejmě proto, aby podepsal spolupráci. Při jejich rozhovoru byl poškozený silně rozrušen. Při řeči se zajíkal, měl rovněž nějakou mimiku v okolí rtů a vysvětloval, že tuto mimiku má od nervového šoku, který prožil. Tuto mimiku a tiky má i při běžné mluvě, při kázání. Jako věřící navštěvuje nedělní mše, na kterých se setkal i s knězem [], poprvé asi v roce 1983-1984. Pokud jeho kázání srovná s kázáním předchozího kněze, byl kněz pomalejší a měl svůj svérázný humor. Neví, zda poškozený byl při bohoslužbách zastupován.

Ze svědecké výpovědi [] bylo zjištěno, že poškozený [] působil počátkem 80. let i na sedlnické farnosti, kde on v té době, stejně jako nyní, byl kostelníkem. S knězem [] tedy přicházel pravidelně do styku. Jednou v létě, v době, kdy již poškozený byl přerážen na farnost Rybí, si vzpomíná, že v odpoledních hodinách zastavil [] u jeho []

domku, vběhl na dvůr a dovnitř bytu. Nemohl ze sebe nic dostat. Až po chvíli, kdy se zvetil, mu sdělil, že je pronásledován. Všiml si již předtím, že vzápětí po knězi přijelo další auto, které zůstalo za autem poškozeného stát. Pak jej kněz požádal, zda by jej neodvezl na faru do Štramberka. Jak se kněz svěřil, učil v ten den náboženství v Rybím a když z Rybího odjížděl, všiml si podezřelého auta, které jej sledovalo. Odbočil na polní cestu a auto jelo za ním. Proto se rozhodl jet do Sedlnic ke známým. Myslí si, že dnes projednávaná událost se na poškozeném projevila. Je informován, že kněžské povinnosti si plní „jakž takž“, ale je zakřiknutý, samotář, vyhýbá se společnosti. S poškozeným se setkává na různých kněžských slavnostech i nyní. Přišla řeč i na událost z roku 1984. Vybídl kněze, aby přišel před soud a ve věci vypovídal, ale on toto striktně odmítal s odůvodněním, že vše odporoučí nejvyššímu soudu, tedy Bohu. Má za to, že pokud by poškozený před soudem vypovídal, sesypal by se.

Z výpovědi sestry poškozeného jako svědkyně bylo zjištěno, že do roku 1970 než se provdala, bydlela ve společné domácnosti i s bratrem. Přesto i posléze bydlela ve Frenštátě p.R. jako poškozený a tak se velmi často navštěvovali. V roce 1984 se odstěhovala do Suchdolu, ale i nadále byla s bratrem v kontaktu. Osobně tak dvakrát do měsíce, telefonicky i dvakrát týdně. Měli k sobě blízko a svěřovali se jeden druhému se svými problémy. Přesto o událostech roku 1984 poškozený moc nemluvil. Těžce nesl, že podepsal spolupráci s StB. Naznačoval, že tou událostí dost trpí. Na dobu před velikonočními 1984 si vzpomíná. Tenkrát se uklízel kostel a bratr se svěřil, že čeká, že pro něj přijedou. Těch nátlaků na jeho osobu bylo více i před touto událostí. Bratr měl pocit, že je pronásledován. Při jedné z návštěv objevila na faře ve Štramberku odposlouchávací zařízení. Bratr jezdil autem zn. Wartburg, které si občas půjčil její manžel. Jednu se jí manžel svěřil, že když jel bratrovým autem, byl sledován, doslova honěn. O projednávané události se bavila více s maminkou. Ta z toho byla velmi nešťastná a vystrašená. Od matky ví, že bratr byl v tom dubnu pryč několik dnů, snad čtyři dny. Po celou tu dobu dělali na něj nátlak aby podepsal spolupráci. Říkal to i bratr, že byl na jednom místě několik dnů někde ve sklepě přivázaný. Poškozený strašně nerad užíval léky, léčil se spíše bylinkami. Pokud snad odebral nějaké léky, musel je mít pro někoho jiného. Bratr nebyl pro nic léčen, nebyl nikde hospitalizován. Pokud by byl léčen, svěřil by se jí s tím, stejně jako to učinil např. v loňském roce, kdy měl určité zdravotní problémy. Léky na spaní rozhodně neužíval. Když nemohl spát, zahrál si na klavír. Pokud byl na tom psychicky špatně, uchýloval se spíše ke své víře, než k lékům. S bratrancem se poškozený stýkal v rámci rodinných vztahů, měli společného koníčka. Nevylučuje, že bratr mohl navštívit i v ordinaci, ale mohl to být jen přátelský pohovor než nějaké léčení.

Z výpovědi jako svědkyně bylo zjištěno, že její zesnulý manžel byl bratrancem poškozeného. Při rodinných oslavách se vzájemně navštěvovali. Vzpomíná si, že poškozený jednou požádal manžela o pomoc a pozval jej do Štramberku. Zde manželovi za její přítomnosti vysvětlil o co jde. Svěřil se, že je zničený a potřebuje pomoci. Tvrdil, že je pronásledován a kolem něj je plno podezřelých okolností. Byl pozván někde na oběd, ale průběh tohoto setkání byl úplně jiný než očekával. Chtěli po něm, aby se přiznal k činům, které neudělal. Také mluvil o tom, že v noci byla nastrčená na faru nějaká žena, která chtěla vypovídat. Měl z toho bavy, proto ji odmítl. Ještě ten den mu manžel naordinoval nějaké léky, které mu posílal i později. Dávkování řídil telefonicky. Možná došlo k dalším osobním setkáním, ale to už konkrétně neví. Léky byly určeny pro poruchy spánku a na zklidnění psychického stavu. Později zasílání léků již nebylo tak časté. Návštěva, kterou výše popsala se uskutečnila někdy na podzim. Manžel

poškozeného tenkrát utěšoval a poučil o účincích léků. V přípravném řízení svědkyně přitom ke způsobu léčby uvedla, že minimálně po dobu jednoho roku, mu asi tak v třítydenních intervalech poskytoval péči jak ve formě léků, tak i psychoterapii. V dalším období již tato péče nebyla tak intenzivní, nicméně v intervalu 2 - 4 měsíců byl její manžel v kontaktu s panem _____ za účelem odborné péče. Toto v podstatě trvalo až do manželovy smrti v roce 1992. Charakteristickým rysem poškozeného, který zřejmě souvisel s projednávanou událostí, bylo, že nechtěl používat telefon, přímo měl strach do něj mluvit z důvodu odposlouchávání. Po přečtení výpovědi z přípravného řízení uvedla, že měla na mysli nejen osobní kontakty, ale i telefonické.

Soudní znalec MUDr. Ivo Weinberger vyhotovil ve věci znalecký posudek, který na žádost soudu 2 x písemně doplnil. Ve znaleckém posudku, po vyšetření poškozeného uvedl, že událost před 13-ti lety na poškozeného zapůsobila traumatickým šokem. Vzhledem ke své nízké toleranci vůči podobným podnětům se u něj vyvinula postupně vleklá úzkostná neuroza. Osobnost poškozeného je introvertní disponovaná senzitivní. Události v roce 1984, zvláště pak 14.4. toho roku, jako traumatický šok, byly spouštěcím mechanismem a iniciací chronické úzkostné neurozy. Pracovní potenciál poškozeného je vzhledem k jeho profesi vážně narušen a není vyloučeno, že po zdravotní stránce není způsobilý výkonu své funkce. Sama choroba může způsobit invalidizaci. U hlavního líčení doplnil a upřesnil ústně tento posudek tak, že uvedl, že při vypracování znaleckého posudku měl k dispozici dva připojené spisy a výsledky svědků předmětné události / ? /, ale neměl k dispozici zdravotní dokumentaci. Poškozený v průběhu vyšetření se choval nedůvěřivě, zejména zpočátku. Vyžadoval přítomnost vyšetřovatele, což není zcela obvyklé. Při vyšetření pan _____ popisoval pouze onu událost z dubna 1984, která na něj působila a proto neměl jiných podkladů pro závěr, že by tato neuroza mohla vzniknout na podkladě jiné události než projednávané. Předmětná událost z roku 1984 byla tedy spouštěcím mechanismem k této chorobě, když před tím zde nebyly známky toho, že by poškozený byl neurotizován. Poškozený měl určité vrozené dispozice pro tuto neurozu, je zvýšeně citlivý k vnějším projevům a vlivům. Znalec také uvedl, že obava z nařčení ze spolupráce s StB rozhodně nebyla hlavním podkladem pro vznik neurozy, mohla však být jedním z kamínků mozaiky příčin. Zjištěná neuroza u poškozeného gradovala asi dva roky po projednávané události a pak došlo k petrifikaci / zkostratění neurozy /. Neuroza se dá úspěšně léčit. Úspěšnost je odvislá od druhu neurozy. Léčba příbuzným psychiatrem byla méně dostatečná. V době vyšetření aktuální stav poškozeného umožňoval bez zhoršení zdravotního stavu jeho účast u soudu. Na žádost soudu vyhotovil znalec doplněk svého posudku. Z něj bylo zjištěno, že chronická neuroza / dle nové klasifikace posttraumatická stressová porucha / u poškozeného zřejmě trvá, rozhodně však trvala v době vyšetření v roce 1997. Jedinec při této poruše je vystaven traumatické události, při které prožil, byl svědkem či musel čelit události, při níž mimo jiné hrozí smrt či je ohrožena fyzická vlastní integrita. Odpověď jedince na toto je intenzivní strach, beznaděj či hrůza. Tato traumatická událost byl incident ze dne 14.4.1984. Pacient je neschopen částečně či zcela si vybavovat některé důležité momenty z období expozice stresoru. Jsou přítomny aspoň dva příznaky zvýšené psychické vzrušivosti, které před expozicí stresoru nebyly přítomny - problémy se spánkem, podrážděnost či návaly hněvu, potíže s koncentrací, hypervigilita, nadměrná úleková reaktivita. Trvalé vyhýbání se podnětům spojeným s traumatem je charakteristické pro posttraumatickou poruchu a projevuje se mj. snahou vyhnout se myšlenkám, pocitům či rozhovorům spojeným s traumatem, snahou vyhnout se činnostem, místům či lidem, vyvolávajících vzpomínku na trauma. Trvají-li příznaky déle než tři měsíce, jde o posttraumatickou stressovou poruchu chronickou. Ze zdravotního psychiatrického hlediska byla pracovní schopnost dubiosní. V době vyšetření znalcem v roce 1997 byl stav poškozeného na vystavení pracovní neschopnosti.

V osobním životě poškozeného se nutně musela projevovat úzkost, strach, nedůvěřivost a obava, že by se mohli do nepříjemných situací dostat i lidé, se kterými se stýká. Určitě se dostal do sociální izolace. Úmrtí členů rodiny působí neurotické reakce, které mají jiný charakter než posttraumatická stressová porucha. Další stresové situace v životě poškozeného jsou pouze přídavné a následné, které potíže mohly zhoršovat, avšak základní trauma byl bezesporu inkriminovaný incident ze dne 14.4.1984. Vzhledem k absenci zdravotní dokumentace nelze potvrdit ani vyvrátit den 14.4.1984 jako základní trauma, avšak vyšetření poškozeného i svědecké výpovědi pro to jednoznačně svědčí. Průběh posttraumatické stressové poruchy je proměnlivý. Ve většině případů dochází k uzdravení. U malé části pacientů má porucha chronický průběh a trvá mnoho let s případnou přeměnou v přetrvávající změnu osobnosti. Léčba u akutního typu posttraumatické stressové poruchy je přemístění pacienta z místa traumatické expozice, rozhovory o traumatické situaci, psychická podpora atd. U chronického typu neexistuje jednotné terapeutické schéma. Léčba poškozeného nebyla určitě optimální, časový horizont úspěšné léčby, resp. uzdravení nelze určit. Optimální psychiatricko-psychologická permanentní péče by ovšem měla daleko větší naději na úspěch, tj. uzdravu. Poškozený byl léčen po události bratrancem ve 2-3 týdenních intervalech a byla mu předepisována sedativa a hypnotika. Poslední obvodní lékař / / mu napsal za necelé dva roky 80 tbl. Rohypnolu, bez další medikace. Léčba farmaky před rokem 1984 nebyla konstatována. Aktuální psychický stav poškozeného není s největší pravděpodobností dobrý, poškozený se vyhýbá kontaktům připomínajícím trauma, kterému byl vystaven a které zapříčinilo jeho stav. Z hlediska jeho zdravotního stavu by bylo vhodnější, aby se dále výsledkům a vyšetřením nepodroboval.

U hlavního líčení znalec uvedl, že je **pravděpodobné**, že i z hlediska časového horizontu 10-ti let, může dospět k závěru, a to i při zmíněné nízké toleranci poškozeného vůči konfliktním situacím, že událost z roku 1984 byla příčinou vzniku této neurozy (posttraumatické stressové poruchy).

Po reakci poškozeného na obsílku k hlavnímu líčení na den 28.3.2002, nechal soud vypracovat druhý doplněk znaleckého posudku. Úkolem znalce bylo pokusit se opětovně získat zdravotní dokumentaci poškozeného a vyjádřit se k eventuelní léčbě farmaky do roku 1984 a případným zmínkám o návštěvách psychiatra po roce 1984, zda případně získaná zdravotní dokumentace a také důkazy provedené po vypracování znaleckého posudku a jeho doplnku (zejména u hlavního líčení dne 14.2.2001), mohou nějak pozměnit dříve učiněné závěry znalce a zejména přesněji formulovat odpověď na otázku možné účasti poškozeného u procesního soudu. Ani při vyhotovení druhého doplnku znaleckého posudku, neměl znalec k dispozici zdravotní dokumentaci poškozeného z kritického období. K možnosti případných změn dřívějších závěrů (po výsledku svědka svědkyně,), se znalec nevyjádřil, pouze se vyjádřil k současným zdravotním potížím poškozeného a zopakoval, že trpí posttraumatickou stressovou poruchou chronickou. K účasti poškozeného u hlavního líčení se vyjádřil tak, že jeho výsledek je možný, je však jisté výrazné zhoršení zdravotního stavu. Až u hlavního líčení na přímý dotaz soudu uvedl, že jako ošetřující lékař by účast poškozeného u soudu nedoporučil. Ve skutečnosti, že poškozený změnil svůj postoj k výpovědím o událostech z roku 1984, když ještě počátkem 90. let s orgány činnými v tr. řízení komunikoval, nevidí nic rozporného. Na nové situaci se mohla projevit jak mediální kampaň, tak okolnost stárnutí. Tím, že člověk stárne, stává se méně flexibilním a více některé věci prožívá.

Ze znaleckého posudku a výpovědi znalce PhDr. Petra Vavříka bylo zjištěno, že své vyšetření provedl po telefonické domluvě s poškozeným v místě jeho bydliště. Na počátku setkání byla patrna v chování poškozeného nejistota a nedůvěra i poté, co znalec prokázal svou totožnost.

vyjádřil své zklamání, že vyšetření bude přece jen realizováno. Bylo mu snad naznačeno, že ho již nebude třeba. Při rozboru předmětných skutečností se v jeho projevu zvýraznily známky tenze, byla patrna nechuť vracet se v podrobnostech k této záležitosti, potvrdil, že by uvítal, kdyby bylo „trápení“ spojené s vyšetřováním této věci již ukončeno. Ve svém kněžském povolání byl spokojen, i když byl často překládán z farnosti na farnost. Byl celkem vyrovnaný a šťastný - to se ovšem změnilo po předmětné události. V poslední době už je zase na tom lépe. Zažívá i jisté úzkosti v souvislosti s narůstající zločinností, má na mysli vykrádání kostelů, i případy loupeží a násilí na kněžích. Při vyšetřování uvedl, že projednávaná událost znamenala velký zlom v jeho životě. Na dotaz popisuje úzkostně neurotické potíže v následných údobích - to vše v diskrétní, nepřepjaté rovině. Analýza neurotického potenciálu svědka - poškozeného vede znalce k závěru, že vedle primární neurotické dispozice je možno v profilu úzkostných projevů poškozeného nalézt též jejich vazbu k předmětné události, že tato událost se odráží v prožitkových obrazech svědka, jako významné psychotrauma, které dlouhodobě destabilizovalo jeho psychické dění a poznamenalo jeho postoje a způsoby chování. V současné době zobrazený neuroticismus svědka vykazuje dílčí souvislost s předmětnou událostí. Takovým rysem jeho osobnosti je zvýšený neuroticismus ve smyslu vysoké připravenosti k úzkosti. V jeho jednání - zvláště v nezvyklých, zátěžových a zejména konfliktních situacích je zvýšená pravděpodobnost neurotické „zablokovanosti“, neschopnost chovat se spontánně a sebevědomě, projevoval v plné míře svůj prožitkový a intelektový potenciál. Provedeným vyšetřením nebyly zjištěny takové skutečnosti psychologické povahy, které by zpochybňovaly obecnou schopnost svědka - poškozeného věrohodně vypovídat. Nebyly zjištěny sklony k účelovému zkreslování, ani sklony k účelovému blokování informací ve svůj prospěch. Byly u něj pouze zjištěny tendence nepřipomínat si předmětnou událost. Předmětná událost představovala pro silný psychotraumatisující zážitek, dlouhodobě zvýrazňující jeho neuroticismus a lze ji mít za zdroj dlouhodobého psychického dyskomfortu svědka. Zvýšený neuroticismus, který je jádrovým rysem jeho osobnosti, jej provází již od dětství a v průběhu dalšího života pod vlivem stresových situací, lochází k jeho prohloubení.

Z vyšetřovacího spisu ČVS:KS 00106/IN-84 Krajské správy SNB bylo zjištěno, že dne 1.8.1984 byl náčelník inspekce KS SNB informován náčelníkem KS SNB Ostrava o případu nesprávného provádění operativních úkonů ze strany a Operativními prostředky StB bylo zjištěno, že oba menovaní dne 14.4.1984 prováděli v kanceláři hotelu Stadion v Kopřivnici vázání při kterémžto služebním úkonu postupovali v rozporu se služebními směrnici a používali nevhodných postupů v průběhu vázání. Náčelníkem KS SNB Ostrava byl dán pokyn, aby inspekce náčelníka KS SNB provedla prošetření k dané věci, když je dáno důvodné podezření, že došlo ke spáchání trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158 tr.zákona. Vyšetřovatelem inspekce náčelníka KS SNB Ostrava bylo prováděno šetření, v průběhu kterého po výsledku a / oba členové komise náčelníka S StB Ostrava pro prošetření získaných poznatků o porušení operativních norem /, a , bylo zjištěno:

Na VS StB Nový Jičín byl od roku 1982 v prověřování operativním pracovníkem ve spise PO č.23982 farář Na základě provedeného prověřování a 1. srpna 1983 dle schváleného návrhu operativních pohovorů byl jmenovaný vytypován k získání ke

spolupráci v problematice římsko-katolické církve. Na základě schváleného návrhu příslušnými náčelníky a společně s dne 14.4.1984 kolem 11.00 hodin dopoledne, přivezli ze Štramberka kněze s jeho souhlasem do hotelu Stadion v Kopřivnici, kde u vedoucího utajeně předem zajistili místnost. Získávání kněze prováděl za přítomnosti v úvodu projednal s dosavadní styky, později naznačil jejich pokračování, s čímž jmenovaný vyjádřil slovní souhlas. Když nanese otázku podepsání prohlášení o spolupráci a podávání zájmových informací z církevní problematiky příslušníkům StB, kněz toto odmítl se zdůvodněním, že se k tomu nehodí, proč si vybrali jeho a podobně a v žádném případě nechtěl podepsat připravený text slibu o spolupráci. ve snaze docílit získání tajného spolupracovníka, zprvu jej stále přesvědčoval, aby slib podepsal a později v rozporu se směrnicemi A-oper-I-3 použil vůči němu nátlaku. Začal mu vyhrožovat, že pokud slib nepodepíše, jeho synovec nemusí být přijat na theologickou fakultu, že sám může být zbaven státního souhlasu k výkonu duchovní činnosti. nátlak stupňoval tím, že ze skříně v kanceláři vytáhl kuchyňské nože připravené na broušení a sekáček na maso a začal knězi vyhrožovat, že v případě, když by chtěl odejít, může mít jeden z nožů v zádech, že mu může být vyoperováno slepé střevo, přičemž může zemřít a podobně. Při tomto nátlaku dostal panický strach, začal omdlévat a se židle, na které seděl se sesunul na zem. V té době požádal o mokrý ručník, kterým pak utíral knězi hlavu a společně s jej opět posadili na židli. ze židle opět do stran padal k zemi a za této situace přidržel u země ostrím nahoru jeden z nožů s tím, že až upadne na tento nůž, že to bude vypadat jako sebevražda. Na jeho pokyn krátkou dobu nůž u země přidržel rovněž pak přivedl do kanceláře zástupkyni vedoucího která měla kněze kompromitovat, že ji znásilnil. Šetřením nebylo zjištěno, že by se jmenovaná v kanceláři před svlékala. Zdržela se zde jen krátce a odešla na žádost V závěru v odpoledních hodinách sdělil vedoucímu že se mu jednání protahuje, neboť kněz jim nechce podepsat prohlášení o podávání informací. Vzhledem k tomu, že v souvislosti s podáváním mokrého ručníku zahlédl přes otevřené dveře v bílém plášti a k jeho dotazu o koho se jedná mu sdělil, že je to lékař, požádal, že by chtěl s tímto mužem hovořit o samotě. V té době text připraveného prohlášení o spolupráci opravil podle zýhrad nechal jej ležet na stole. Změna se hlavně týkala znění, že „bude spolupracovat s StB“ na „že bude ohlašovat orgánům StB negativní jevy...“ vyhověl a ponechal jej s o samotě. Vedoucí vysvětlil, že v daném případě prohlášení může podepsat, že bezpečnost mnohdy potřebuje od občanů různé informace a edy, že to není nic závažného. Po tomto rozhovoru napsal vlastnoručně prohlášení, které také podepsal. byl pak odvezen kolem 18.00 hodin služebním autem do Štramberka. V předmětné věci nebyl proveden výslech kněze neboť podle výpovědí a nechce s nikým o jednání s hovořit a nechce být nikým k těmto otázkám vyslýchán. Vzhledem k tomu, že v dostatečném rozsahu jednání popsala matka kněze, již se syn o těchto věcech svěřil a vypověděli o tom a bylo od jeho výslechu upuštěno. potvrdil, že e dopustil porušení směrnic A-oper-I-3 při získávání kněze ke spolupráci a se rovněž doznal, že použil vůči knězi vyhrožování jak výše uvedeno. Na zou obhajobu jen uvedl, že byl veden snahou za každou cenu splnit plán v získávání tajného spolupracovníka v problematice církve a když se jednání protahovalo, rovněž znervózňel a použil hoto násilí, aniž si uvědomil v té době možné následky. V jednání nejsou naplněny taky skutkové podstaty trestného činu vyzrazení státního tajemství. Provedeným šetřením bylo

nepochybně zjištěno, že při získávání tajného spolupracovníka kněze postupoval v rozporu s operativní směrnicí A-oper-I-3, zejména s čl. 36 a 37 o způsobu získávání tajných spolupracovníků, tedy jako veřejný činitel vykonával svou pravomoc v rozporu se zákonem a dopustil se tímto jednáním tr. činu zneužití pravomoci veřejného činitele dle § 158 odst. 1 písm. a/ tr.zákona.

tím, že věc neohlásil, jako veřejný činitel nesplnil povinnost vyplývající z jeho pravomoci se dopustil trestného činu ve smyslu § 158 odst. 1 písm. c/ tr.zákona. Šetřením a podle zprávy vedení S StB Ostrava nebylo zjištěno, že by nesprávné jednání

při získávání tajného spolupracovníka bylo rozšiřováno mezi další osoby. Kněz vedoucí hotelu Stadion a zachovávají v tomto směru mlčenlivost. Po zhodnocení všech okolností za nichž došlo k nezákonnému jednání

při získávání ke spolupráci kněze a s ohledem na malý následek, stupeň společenské nebezpečnosti v daném případě, je možno spatřovat jako malý. S přihlédnutím k tomu a také k osobě a , kteří dosud nebyli soudně stíháni, svědomitě

společensky se angažují a jinak ve svých bydlištích žijí spořádaným životem, lze důvodně očekávat, že prostředky kázeňského řízení postačí k dosažení účelu sledovaného zákonem. Proto vyšetřovatel inspekce rozhodl podle § 159 odst. 3 písm. b/ tr.ř. s přihlédnutím k ustanovení § 294 odst. 2 tr.zákona, věc postoupit ke kázeňskému vyřízení. Mimo kázeňské projednání se navrhuje zvážit otázku dalšího setrvání ve SNB. Z kázeňského rozkazu náčelníka Správy

StB KS SNB Ostrava ze dne 31.7.1984 č. 58 ve znění Opravy Kázeňského rozkazu náčelníka Správy StB KS SNB Ostrava ze dne 25.9.1984 bylo zjištěno, že byl

uložen kázeňský trest snížení služebního příjmu o 10% na dobu 3 měsíců s odůvodněním, že šetřením inspekce náčelníka KS SNB bylo shledáno, že jmenovaný hrubým porušením směrnice FMV ČSSR č. 3/78 spáchal trestný čin ve smyslu § 158/1 písm. c/ tr.zákona, přičemž ve smyslu § 294/2 tr.zákona byla věc postoupena ke kázeňskému vyřízení. Z kázeňského rozkazu náčelníka Správy StB KS SNB Ostrava ze dne 17.9.1984 č.278 bylo zjištěno, že

byl uložen kázeňský trest snížení služebního příjmu o 10% na dobu 3 měsíců s odůvodněním, že šetřením vyšetřovatele inspekce náčelníka KS SNB bylo prokázáno, že dne 14.4.1984 porušil hrubým způsobem směrnice A-oper-I-3 a dopustil se svým jednáním trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a/ tr.zákona, přičemž vyšetřovatelem inspekce byla dne 12.9.1984 věc postoupena ke kázeňskému vyřízení.

Ze spisu ÚDV 6/VtB -96 PČR Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu bylo zjištěno, že bylo sděleno obvinění

a . z trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158/1a tr.zákona, jehož se měli dopustit tím, že při projednávání případu použití násilí proti při jeho získávání ke spolupráci bývalými příslušníky StB

a jako tehdejší služební funkcionáři /
- náčelník KS SNB, - náčelník S StB, - dozorový vojenský
prokurátor, - vyšetřovatel KS SNB, - náčelník inspekce KS SNB / ukončili

případ kázeňským rozkazem jako přestupek, přestože jednání pachatelů naplňovalo skutkovou podstatu trestných činů zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158/1a tr.zákona v souběhu s trestnými činy vydírání podle § 235/1 tr.zákona a útisku podle § 237 tr.zákona. Usnesením ze dne 14.10.1996 vyšetřovatel ÚDV zastavil podle § 172/2a tr.ř. trestní stíhání a

neboť trest k němuž může stíhání vést je zcela bez významu vedle trestu, který pro iný trestný čin byl obviněnému již uložen. Usnesením OSZ v Ostravě ze dne 15.1.1998 bylo podle § 174/2c § 172/1d tr.ř. z důvodu § 11/1a tr.ř. zastaveno trestní stíhání proti obviněnému

neboť je nepřipustné, jelikož to nařídil prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii. Usnesením Okresního státního zastupitelství Ostrava ze dne 8.4.1998 bylo trestní stíhání proti obviněným a stíhaným pro trestný čin podle § 158/1a tr.zákona, kterého se měli dopustit tím, že obv. ve funkci náčelníka tehdejší inspekce náčelníka KS SNB v Ostravě a obv. ve funkci vyšetřovatele tehdejší inspekce náčelníka KS SNB v Ostravě, při šetření věci nesprávného provádění operativních úkonů náčelníkem VS StB N.Jičín a operativním pracovníkem

při přesvědčování a získávání ke spolupráci s orgány StB kněze dne 14.4.1984 v hotelu Stadion v Kopřivnici, posoudili toto jejich jednání jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158/1a tr.zákona a dle tehdy platné právní úpravy v souladu s ust. § 294/2 tr.zákona věc odevzdali dle § 159/3b tr.ř. ke kárnému vyřízení, podle § 172/1b tr.ř. za použití § 174/2c tr.ř. zastaveno, neboť tento skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci. Z předmětného spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že poškozený byl k události ze dne 14.4.1984 vyslechnut vyšetřovatelem dne 28.9.1992. Tuto výpověď dne 30.9. poškozený sám telefonicky doplnil o další údaje. O případné léčbě farmaky, kontaktech s a svým následném psychickém stavu, se nezmiňuje. Stejně tak o těchto okolnostech nehovoří ve své svědecké výpovědi ze dne 1.12.1994. Výslech opět provedl vyšetřovatel, ještě pod sp.zn. ÚDV 38/Vt - 94 v době, než mu po provedené prověrce byla pro nečinnost věc dne 26.3.1996 odňata a přidělena ÚDV Brno, kde byla vedena nadále pod ČVS: ÚDV 6/Vtv-96. Ve věci ÚDV 38/Vt-94 (později ÚDV 6/Vtv-96) bylo vedeno trestní stíhání proti

a v podstatě na základě podnětu, který generálnímu prokurátorovi adresoval oznámení ze dne 8.8.1993, v němž dával podnět k zahájení trestního stíhání nejen u obž.

a, ale i dalších osob, jako atd. Koordinační centrum GP ČR tento podnět s veškerým spisovým materiálem a stanoviskem, že proti bývalým příslušníkům StB a l nelze již vyvodit trestní odpovědnost (brání tomu zásada „ne bis in dem“), ale vůči ostatním ano (podezření ze spáchání tr. činu zneužívání pravomoci veřejného činitele), předalo dalšímu řízení věcně a místně příslušnému vyšetřovateli Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování činnosti StB. Toto stanovisko prokurátora GP ČR ze dne 10.10.1993 bylo průlomem do dříve zaujatého stanoviska Generální prokuratury ČSFR - Hlavní vojenské prokuratury ze dne 20.3.1991 ve věci HVn 190/91, že pro odstup doby nelze z důvodu romlčení vzít k trestní odpovědnosti ani příslušníky SNB, kteří se na prověřování jednání

vůči podíleli a se stanoviskem ze dne 11.7.1991, že s ohledem na působ meritorního vyřízení věci, již není dána žádná možnost k nápravě evidentně nezákonného rozhodnutí. Po prověrce vyšetřovacího spisu ÚDV 38/Vt-94 Okresním státním zastupitelstvím Ostravě provedené dne 14.2.1996, bylo pokynem vyšetřovateli, mimo jiné uloženo, předložit kompletní vyšetřovací spis spolu se spisem bývalé inspekce náčelníka KS SNB v Ostravě ve věci příslušníků StB a k provedení prověrky ve lhůtě do 25.3.1996. Lhůta předložení spisu OSZ v Ostravě byla několikrát prodlužována, naposledy do 13.5.1996. Ve stejný den bylo již pod ČVS: ÚDV 8/Vtt-96 vyhotoveno Sdělení obvinění a

pro tr. čin dle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zákona, kdy za způsobení zvlášť závažný následek je považováno způsobení obzvlášť závažného zásahu do základních práv a svobod poškozeného a vyvolání závažné nedůvěry a nespokojenosti poškozeného činností orgánů státu.

Ze zprávy Arcibiskupství v Olomouci bylo zjištěno, že poškozený byl v letech 1983 - 1990 duchovním správcem farnosti Štramberk a Rybí. Z písemností té doby nelze

doložit oficiální zástup v úkonech duchovní správy. trpěl v té době značnými depresi, což bylo v důsledku jeho všeobecně citlivé povahy pro něho mimořádně bolestné, zvláště v období velikonočních svátků. Ze své obecně známé svědomité zodpovědnosti a v důsledku nedostatku kněží vykonával své liturgické a pastorační povinnosti osobně / i s vypětím sil /. Někdy prosil kněze v okolí o sousedskou výpomoc. Byl hodnocen jako kněz až úzkostně svědomitý. Zároveň je velmi citlivým hudebníkem a je pochopitelné, že psychická zátěž působí na něj negativně a vyvolává v něm vysilující nervovou indispozici.

Ze spisu Římskokatolické farnosti ve Štamberku bylo zjištěno, že dne 4.4.1984 požádal tajemníka ONV pro věci církevní o udělení státního souhlasu pro výpomoc předvelikonočního zpovídání a bohoslužby ve Štamberku dne 14.4.1984 a v Závišicích dne 16.4.1984 a pro stejnou výpomoc dne 14.4.1984 ve Štamberku a dne 16.4.1984 v Rybí. Ve stejný den žádal o státní souhlas pro výkon svatebních obřadů dne 4.5.1984 ve Štamberku. Následná žádost o udělení státního souhlasu, je až ze dne 24.5.1984 pro a k vykonání bohoslužeb v den pouti 3.6.1984 a pro místního duchovního správce / myšleno / k vykonání bohoslužeb v Životicích a ve Veřovicích tentýž den, poněvadž by šlo o výměnu. Dne 2.7.1984 žádal [redacted] uvolnění částky 10.000,-Kč na opravu hromosvodů a opravu fasády farní budovy. Dne 5.7.1984 pak žádal o povolení nastoupení dovolené ve dnech 9-14.7. 1984, 23. - 28.7.1984, 30.7.-4.8.1984 a 6.- 11.8.1984 s odůvodněním, že dovolenou chce strávit ve stylu turistiky, poněvadž to velmi potřebuje. Jiné časově či věcně shodné záznamy ve vztahu k projednávané události ze dne 14.4.1984 nejsou ve spise zaznamenány.

Z důkazního materiálu použitelného v trestním řízení, který byl soudu předložen státním zastupitelstvím a z důkazů dodatečně opatřených soudem lze dovodit, že poškozený [redacted] byl dne 14.4.1984 převezen do kanceláře hotelu Stadion, kde byl obžalovaným [redacted] za přítomnosti operativního pracovníka [redacted] získávan ke spolupráci se státní bezpečností. Po několikahodinovém nátlaku, kdy bylo poškozenému slovně vyhrožováno, a také odpírána možnost odejít na WC, [redacted] podlehl a spolupráci podepsal. Učinil tak po vyhrůžkách, že bude zavřen do mrazícího boxu, že jeho synovec nedostuduje bohosloveckou fakultu, že do něj bude nalit alkohol a v opilém stavu bude převezen na záchytku, že dokud nepodepíše, tak z místnosti neodejde živý, že bude označen za pachatele násilnění. Tvrději a arogantněji se přitom choval obž. [redacted]. Ten také své slovní výhrůžky splnil nebezpečnou manipulací nožem, kdy tvrdil, že tímto nožem bude házet směrem na poškozeného a nožem také knězi přejížděl po krku a také vyhrožoval, že jej svlékne a bude řezat na genitáliích. V průběhu tohoto nátlaku poškozený i omdlel a významně se tato událost projevila na jeho psychickém zdraví. Popsaný skutkový stav věci mohl být zjištěn i přes skutečnost, že oba obžalovaní k věci nevypovídali a poškozený vypovídal pouze v přípravném řízení.

Podle § 67/1 tr.zák. trestnost činu zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí 20 let jde-li o trestný čin, za který tento zákon ve zvláštní části dovoluje uložení výjimečného trestu, 12 let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně 10 let 5 let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně 3 léta 3 léta u ostatních trestných činů

Podle § 5 z.č. 198/1993 o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, do promlčecí lhůty trestných činů se nezapočítává doba od 25.2.1948 do 29.12.1989, pokud z politických důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu nedošlo k pravomocnému odsouzení nebo zproštění obžaloby

Okresní soud je toho názoru, že je-li jednou trestný čin promlčen, jeho dodatečné prohlášení za nepromlčený resp. zákonem dodatečně vyhlášené nezapočtení určité lhůty do lhůty promlčení, nemůže znamenat opětovný vznik trestnosti. To by bylo v rozporu se zásadou zákazu retroaktivity k tíži pachatele, zakotvené v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod a s ust. § 16 tr.zákona Z uvedeného lze dovodit, že výše citované ust. § 5 z.č. 198/93 se nevztahuje na trestné činy k účinnosti tohoto zákona již promlčené / tj. do 1.8.1993 /. Veškeré v úvahu přicházející právní kvalifikace jednání obžalovaných / např. tr.čin vydírání dle § 235/1 tr.zákona - sazba do 3 let, tr.čin vydírání dle § 235/1,2c tr.zákona - sazba 2-8 let, trestný čin omezování osobní svobody podle § 231/1 tr.zákona - sazba do 2 let atd./ jsou prezentovány ve zvláštní části trestného zákona sazbou odnětí svobody jejíž horní hranice nepřevyšuje 8 let. Pak obecně trestnost jednání při těchto právních kvalifikacích zanikla uplynutím 5-ti leté promlčecí doby. Tato pětiletá doba skončila ještě před účinností zákona č. 198/1993 Sb. I pokud by soud přistoupil na stanovisko části právnické veřejnosti a dovodil, že formulace obsažená v § 5 zák.č. 198/1993 Sb. postačuje k tomu, aby již promlčené činy mohly být znovu stíhány, pak je zřejmé, že den 30.12.1989 byl počátkem promlčení doby / bylo již možno předmětnou trestnou činnost stíhat /, avšak obvinění bylo a

sděleno až dne 24.5.1996, tedy opět po uplynutí 5-ti leté promlčecí doby. Jedinou výjimkou z výše uvedeného je použití právní kvalifikace uvedené v obžalobě, tedy posouzení jednání obžalovaných jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158/1a,2c tr.zákona, kde zákonodárce počítá s trestní sazbou 3-10 let a pak vzhledem k 12-ti leté / do roku 1999 - 10-ti leté / promlčecí době k promlčení trestního stíhání nedošlo. Stěžejní otázkou tak v tomto směru bylo vyřešit, zda v důsledku jednání obžalovaných se u poškozeného

vyvinula chronická úzkostná neuróza jako duševní choroba s trvalými následky a zda tedy obžalovaní svým jednáním způsobili tzv. „jiný zvlášť závažný následek“. K řešení této otázky měl soud k dispozici jednak znalecký posudek vcelku s jednoznačným závěrem, že projednávaná událost byla oním spouštěcím mechanismem zjištěné neurózy, později pojmenované posttraumatické stresové poruchy. Znalecký posudek je však pouze jedním z provedených důkazů, které bylo nutno vyhodnotit nejen jednotlivě, ale i v jejich souhrnu. Aby soud mohl dojít k jednoznačnému závěru, že událost ze dne 14.4.1984 byla skutečně jedinou příčinou vzniku posttraumatické stresové poruchy, musel by mít k dispozici zdravotní dokumentaci poškozeného z kritické doby, která by byla i jedním z podkladů pro vypracování znaleckého posudku, anebo alespoň poškozený by musel svědeckou výpovědí rozptýlit rozpory a pochybnosti nejen ohledně vzniku a projevu, ale i způsobu léčby zjištěné nemoci, jak byly v důkazním řízení zaznamenány.

Soudní znalec sice na několika místech znaleckého posudku činí závěr o tom, že inkriminovaný incident ze 14.4.1984 je základní trauma, které je příčinou vzniku zjištěné nemoci, ale současně hovoří o tom, že **události** v roce 1984, **zvláště** pak 14.4.1984, jako traumatický šok byly spouštěcím mechanismem a iniciací uvedené choroby. Na jiném místě znaleckého posudku říká: „**je pravděpodobné**, že i z hlediska časového horizontu 10-ti let i při nízké toleranci poškozeného vůči konfliktním situacím, byla událost z roku 1984 příčinou vzniku této neurozy“. Faktě jeho závěr, že u poškozeného se vzhledem k jeho nízké toleranci vůči podobným podnětům vyvinula **postupně** vleklá úzkostná neuroza, nedává přesvědčivou odpověď na otázku, kdy vlastně

tato nemoc vznikla Při takto blíže nekonkretizovaném časovém horizontu vzniku nemoci a při zmíněné nízké toleranci poškozeného vůči konfliktním situacím, nemusí být závěr o tom, která stresová situace, jež byl vystaven, byla příčinou vzniku nemoci, zcela jednoznačný. Znalec rovněž uvádí: „vzhledem k absenci zdravotní dokumentace nelze potvrdit ani vyvrátit 14.4.1984 jako základní trauma“, ale jedním dechem dodává, že „.... vyšetření poškozeného proto však jednoznačně svědčí“.

Při ne zcela přesvědčivě vyznívajícím znaleckém posudku (zejména v důsledku absence zdravotní dokumentace), mohl soud při neúčasti poškozeného u hlavního líčení vycházet jen z výpovědi poškozeného ze dne 26.9.1996 (v předchozích výpovědích se k léčbě a psychickým problémům nevyjadřoval a všechny orgány a instituce, které v minulosti případ ze dne 14.4.1984 řešily, se duševní újmou kněze, ať již úmyslně či nikoliv, nezabývaly), kde uvedl, že bezprostředně po této události vyhledal péči psychiatra který mu předepisoval léky a za kterým, bylo-li to nutné, docházel pro lékařskou pomoc až do roku 1987 (úmrtí). Dle hrubého odhadu byl za ním asi 10 x. Vedle této výpovědi je zde ale tvrzení svědkyně že její manžel byl na podzim jednoho roku pozván do Štramberka, kde se mu poškozený v její přítomnosti svěřil, že je zničený a potřebuje pomoc. Tvrdil, že je pronásledován a děje se kolem něj plno podezřelých okolností (pozdě v noci byla na něj nastrčena žena ke zpovědi). Manžel mu naordinoval nějaké léky, jejichž dávkování řídil telefonicky. Užívání léků poškozeným přitom zcela vylučuje svědkyně Ta rovněž uvádí, že nátlaků na jejího bratra bylo více i před událostí z roku 1984. Pak je tu další událost z blíže nezjištěné doby, kterou ve svědecké výpovědi popsal Tímto svědkem popsané pronásledování na poškozeného rovněž silně psychicky zapůsobilo, jak je z výpovědi zřejmé.

Obecně lze konstatovat, že na vznik neurózy mohou mít vliv všechny prožité negativní vjemy a prožitky. Z hlediska časového horizontu delšího 10 let lze jen stěží zpětně určit či prohlásit ednu událost za jedinou příčinu vzniku zjištěné nemoci a považovat ji za spouštěcí mechanismus stresové poruchy. Ač je vysoce pravděpodobné, že touto událostí bylo jednání obžalovaných dne 14.4.1984, nemohl soud přes veškerou snahu / tj. dodatečným ustanovením svědků z řad příbuzných a známých poškozeného kněze /, dospět k jednoznačnému závěru, že tomu tak opravdu bylo. K závěru, že v důsledku jednání obžalovaných dne 14.4.1984 se u poškozeného vyvinula chronická úzkostná neuroza jako duševní choroba s trvalými následky, nedospěl okresní soud ani ve svém dřívějším rozhodnutí ze dne 14.2.2001. Při nezměněné důkazní situaci nemohl ani nyní dojít k jinému závěru. Přesto tenkrát ve vztahu k dovodil způsobení jiného zvláště závažného následku“, a to omezení základních práv a svobod občana (bezmála sedmi hodinový nátlak, omezení svobodného pohybu, zadržování bez zákonného důvodu, ponížení důstojnosti člověka) . Po seznámení se s odvolacími námitkami obžalovaného senát rozhodl své právní stanovisko a připouští, že omezení základních práv a svobod u poškozeného není v daném případě následkem, ale jde o způsob protiprávního jednání obžalovaných, který mohl mít svůj právní význam s odvoláním na § 34 písm. b) tr. zákona jen při ukládání trestu.

Při závěru, že nelze jednoznačně dovodit příčinou souvislost mezi jednáním obžalovaných psaným v obžalobě a zjištěnou poruchou poškozeného, není nutno ani řešit otázku, zda a do jaké míry zjištěná duševní porucha omezila poškozeného v obvyklém způsobu života (v osobním životě, výkonu kněžského povolání, v jeho zálibách apod.), zda je tato újma srovnatelná svou bezpečností s ostatními okolnostmi podmiňujícími použití vyšší trestní sazby uvedenými v odstavci 2 § 158 tr. zákona.

Obžalovaní se dopustili trestného činu, který i po uplynutí delší doby od jeho spáchání, zcela oprávněně vyvolal u široké veřejnosti negativní reakce a pohoršení. Cesta právního postihu tohoto jednání formou soudní represe je však ve vztahu k obžalovaným v důsledku promlčení uzavřena.

P o u č e n í:

Proti tomuto usnesení může státní zástupce podat stížnost do 3 dnů ode dne oznámení ke Krajskému soudu v Ostravě prostřednictvím podepsaného soudu.
Stížnost má odkladný účinek.

Okresní soud v Novém Jičíně
dne 10.12.2003

JUDr. Jiří Hanzelka
předseda senátu